

har fulgt. I Virkeligheden er jo Forundersøgelsen det Omraade, hvor de to Myndigheder, Anklagemyndigheden og Dommermyndigheden, mødes, det er paa en vis Maade et neutralt Omraade, hvor der er en Mulighed for, at enten den ene Myndighed eller den anden Myndighed kan faa Overtaget og blive den, der faar den afgørende Stemme. Det er ganske vist, at der, for at man kan henlægge den ledende Rolle under Forundersøgelsen til Anklagemyndigheden, kræves betydelige Garantier hos netop denne Myndighed; der kræves, at den kan optræde med Energi og Kraft, og der kræves i det hele et udmærket Personel. Paa den anden Side er det indlysende, at man ved at henlægge den ledende Rolle under Forundersøgelsen til Dommeren for saa vidt er noget mere betrygget stillet, som man fjerner sig i mindre Grad fra det, som nu gælder, altsaa fra det tilvante. Men netop dette sidste Moment tror jeg er af ret stor Betydning for, hvorledes man skal stille sig til dette Spørgsmaal. Naar man, som vi jo nu maa ønske at gøre, staa over for en stor afgørende Reform paa dette Omraade, er det af ret stor Vigtighed, at man ogsaa i selve Retsreglerne faar et afgørende Brud med Fortiden. Og jeg nærer megen Frygt for, at hvis man, saaledes som Kommissionens Forslag gjorde, lader Dommeren være den ledende under Forundersøgelsen, udsætter man sig for at trække for meget fra Inkvisitionsprocessen over i den ny Proces. Jeg er ikke blind for, at Hovedvægten i den ny Proces, selv om man fulgte Flertallet i Kommissionen, kom til at ligge i den endelige Domsbehandling, men jeg mener dog, at der er en ikke ringe Fare for, at vi faa det samme, som vi kende fra den nuværende Proces, overført i den ny Proces, om end i mindre Grad. Tillige er der noget, som for mig er af Vigtighed, det er, at man paa en afgørende Maade deler mellem Processens Funktioner, at man paa en afgørende Maade deler mellem Anklager og Dommer. Det gør man ikke, hvis man henlægger den ledende Rolle under Forundersøgelsen til Dommeren. Man vil derved sikkert skabe en uheldig Form for Samarbejdet mellem disse to Myndigheder. Det er ikke let altid at klare, hvem der faar det virkelige Ansvar for Forundersøgelsens Gang, naar man gaar den Vej, som Kommissionens Flertal er gaaet. Naar man derimod lægger Ansvaret for Forundersøgelsen over paa Anklagemyndigheden, stilles det ganske anderledes klart,

at det er der, Hovedvægten maa lægges, at Anklagemyndigheden maa sætte al Kraft og Energi ind paa Forundersøgelsen, paa Bevisernes Indsamling. Jeg tror, at det er en Erfaringssætning, at Ansvar medfører Udvikling, og at man vil ikke kunne naa til en virkelig energisk og kraftig Anklagemyndighed, med mindre man tildeler den en virkelig ledende Rolle. Men dertil kommer endvidere en anden Omstændighed. Det er den, at Forslaget, selv saaledes som det foreligger fra Folketinget — det er Kommissionens Mindretals Forslag — dog ikke skubber Dommeren helt ud; tværtimod, det giver ham Ret og dermed ogsaa Pligt til, hvor det er nødvendigt, at gribe ind. Det er sandt, at Forslaget særlig henleder Dommerens Opmærksomhed paa, at han skal varetage den sigtedes Interesse, og det var vistnok ogsaa rigtigt, naar Mindretallet særlig henlede Opmærksomheden derpaa. Det forekommer mig imidlertid, at Stillingen er bleven noget forandret i Forslaget, saaledes som det nu foreligger. Der er nemlig, som tidligere omtalt, givet den sigtede betydelig stærkere Garantier, ogsaa under Forundersøgelsen, end han havde ifølge Kommissionens Forslag, og det er derfor, mener jeg, muligt, at man ikke særlig bør fremhæve det Punkt som det, hvorpaa Dommeren bør have sin Opmærksomhed henvendt: at han bør varetage den sigtedes Interesse. Jeg tror, at Folketingets Forslag altsaa paa dette Punkt har truffet det rette ved at gaa den Vej, som den engelske Proces anviser: at stille Anklager og Dommer væsentlig uafhængige og at indføre en virkelig Deling af de forskellige Funktioner.

Hvad dernæst angaar Civilprocessen, er der først nogle efter min Mening mindre væsentlige Punkter, som jeg skal dvæle et lille Øjeblik ved. Der er et Punkt, som under Folketingets Behandling af Sagen har tildraget sig en meget væsentlig Opmærksomhed. Det er Spørgsmaalet om Eden, dels Spørgsmaalet om, hvorvidt Eden bør aflægges før eller efter, at Vidneforklaringen er afgiven — det gælder jo særlig Vidneeden — og dels om, under hvilke Betingelser Eden kan erstattes af en Erklæring, afgiven paa Ære og Samvittighed. Dette Spørgsmaal er jo i sig selv af en meget stor Betydning, idet det ganske sikkert for mange er en Samvittighedssag, om de komme til at aflægge Ed, og hvad de komme til at aflægge Ed paa; det er for mange en Samvittighedssag, at Eden ikke misbruges, at den ikke